

Over dit boek

Dit is een digitale kopie van een boek dat al generaties lang op bibliotheekplanken heeft gestaan, maar nu zorgvuldig is gescand door Google. Dat doen we omdat we alle boeken ter wereld online beschikbaar willen maken.

Dit boek is zo oud dat het auteursrecht erop is verlopen, zodat het boek nu deel uitmaakt van het publieke domein. Een boek dat tot het publieke domein behoort, is een boek dat nooit onder het auteursrecht is gevallen, of waarvan de wettelijke auteursrechttermijn is verlopen. Het kan per land verschillen of een boek tot het publieke domein behoort. Boeken in het publieke domein zijn een stem uit het verleden. Ze vormen een bron van geschiedenis, cultuur en kennis die anders moeilijk te verkrijgen zou zijn.

Aantekeningen, opmerkingen en andere kanttekeningen die in het origineel stonden, worden weergegeven in dit bestand, als herinnering aan de lange reis die het boek heeft gemaakt van uitgever naar bibliotheek, en uiteindelijk naar u.

Richtlijnen voor gebruik

Google werkt samen met bibliotheken om materiaal uit het publieke domein te digitaliseren, zodat het voor iedereen beschikbaar wordt. Boeken uit het publieke domein behoren toe aan het publiek; wij bewaren ze alleen. Dit is echter een kostbaar proces. Om deze dienst te kunnen blijven leveren, hebben we maatregelen genomen om misbruik door commerciële partijen te voorkomen, zoals het plaatsen van technische beperkingen op automatisch zoeken.

Verder vragen we u het volgende:

- + *Gebruik de bestanden alleen voor niet-commerciële doeleinden* We hebben Zoeken naar boeken met Google ontworpen voor gebruik door individuen. We vragen u deze bestanden alleen te gebruiken voor persoonlijke en niet-commerciële doeleinden.
- + *Voer geen geautomatiseerde zoekopdrachten uit* Stuur geen geautomatiseerde zoekopdrachten naar het systeem van Google. Als u onderzoek doet naar computervertalingen, optische tekenherkenning of andere wetenschapsgebieden waarbij u toegang nodig heeft tot grote hoeveelheden tekst, kunt u contact met ons opnemen. We raden u aan hiervoor materiaal uit het publieke domein te gebruiken, en kunnen u misschien hiermee van dienst zijn.
- + *Laat de eigendomsverklaring staan* Het “watermerk” van Google dat u onder aan elk bestand ziet, dient om mensen informatie over het project te geven, en ze te helpen extra materiaal te vinden met Zoeken naar boeken met Google. Verwijder dit watermerk niet.
- + *Houd u aan de wet* Wat u ook doet, houd er rekening mee dat u er zelf verantwoordelijk voor bent dat alles wat u doet legaal is. U kunt er niet van uitgaan dat wanneer een werk beschikbaar lijkt te zijn voor het publieke domein in de Verenigde Staten, het ook publiek domein is voor gebruikers in andere landen. Of er nog auteursrecht op een boek rust, verschilt per land. We kunnen u niet vertellen wat u in uw geval met een bepaald boek mag doen. Neem niet zomaar aan dat u een boek overal ter wereld op allerlei manieren kunt gebruiken, wanneer het eenmaal in Zoeken naar boeken met Google staat. De wettelijke aansprakelijkheid voor auteursrechten is behoorlijk streng.

Informatie over Zoeken naar boeken met Google

Het doel van Google is om alle informatie wereldwijd toegankelijk en bruikbaar te maken. Zoeken naar boeken met Google helpt lezers boeken uit allerlei landen te ontdekken, en helpt auteurs en uitgevers om een nieuw leespubliek te bereiken. U kunt de volledige tekst van dit boek doorzoeken op het web via <http://books.google.com>

233 A 197 (3)

BEANTWOORDING

DER

V R A A G :

IS HET OVEREENKOMSTIG DE BEGINSELEN VAN STAATSREGT
EN STAATKUNDE, DAT DE TOEKOMST VAN HOLLAND, AAN
DE UITKOMST VAN EENEN, ALTIJD ONZEKEREN OORLOG IS
ONDERWORPEN?

DOOR

Mr. S. P. Lipman,

ADVOKAAT TE AMSTERDAM.

AMSTERDAM, BIJ

A. ZWEESSAARDT.

1830.

Dit stukje is gedrukt ten getalle van honderd exemplaren, en *uitsluitend* bestemd voor hen, wier hooge stand en ambtsbetrekking hun eenen beslissenden invloed op de openbare aangelegenheden verzekert. Men vertrouwt dat de onnaauwkeurigheden van den stijl, in deze oogenblikken, ongezien zullen blijven. De schrijver heeft niet, dan op aandringen zijner vrienden, die *vóór den val van Antwerpen* zijn stelsel hebben betwist, doch hetzelfde, na die schrikgebeurtenis, als het eenige redmiddel beschouwen, tot dezen stap besloten. Worde de eer en de rust van het vaderland gered! Geschiede dit door vrede of door oorlog, — dat het geschiede, geve God!

AMSTERDAM.

den 28 October, 1830.

Onze rampen hebben eindelijk die verschrikkelijke hoogte bereikt, dat het schier belagchelijk is geworden, zich over de toekomst verder te verontrusten. En nogtans schijnt ons die toekomst zwanger van euvelen, die zelfs de lijdzaamheid der Hollandsche natie niet zal kunnen torschen. Moeijelijke omstandigheden vorderen, maar zij vormen ook buitengewone talenten, die, waar alledaagsche vernuften sidderen en gewone middelen te kort schieten, eene uitkomst ontdekken, en de redding bewerkstelligen, aan welker mogelijkheid men vertwijfelde. Doch waar zijn die *buitengewone* talenten? Waar hebben zij zich tot heden vertoond? De waarheid, hoe ook bitter, belge niemand. Niet op den troon, niet in het ministerie, niet in den raad; — helaas! nergens, dan bij onze vijanden.

Waar, waar zagen wij, in dezen rampvollen tijd, den staatsman, aan wien zelfs een gehuurde lofredenaar den achtbaren naam van *Redder* des Vaderlands zoude durven toekennen? Ontbreekt het aan de menschen, aan de tijden of aan de instellingen? Wij laten eenen ieder het oordeel vrij, en het onze in het midden.

Is welligt de nood nog niet hoog genoeg geklommen, om het sluimerend genie op te wekken, dat in de geheime besluiten der Voorzienigheid bestemd is, Holland te redden? Gelooven wij het, — het zij onze eenige, onze laatste troost; maar bidden wij, dat de ziekte niet ongeneeslijk zijn moge, alvorens de geneezing beproefd worde.

Het is den oppervlakkigsten beschouwer voorzeker niet ontgaan, dat ons ministerie nog niemand heeft opgeleverd, voor de moeilijke omstandigheden gewassen. Daardoor viel het staatsgebouw, want, bij eenen constitutionelen regeringsvorm, kan eene regering zonder talenten zich onmogelijk handhaven. En het Koninkrijk der Nederlanden was, boven alle andere staten, in moeilijke omstandigheden geplaatst, waar ieder dag de toepassing van de beginselen der staatkundige wijsheid vorderde.

Het grootste ongeluk, dat in eenen grondwettelijken regeringsvorm plaats kan hebben, is, wanneer men algemeen ophoudt, aan de wijsheid of aan de welligheid der regering geloof te hechten.

Den loop der gebeurtenissen afwachten, terwijl ieder dag het kwaad verergert; naar vreemde hulp uitzien, terwijl geene vreemde hulp nadert; staats-commissiën instellen, wanneer spoed alleen kans van redding biedt; bezuinigingen beloven, wanneer het zaak is, alles te redden: ziedaar de kleine hulpmiddelen door kleine staatsmannen voor groote onheilen gebezigd!

De natie moet zelve besluiteloos worden, waar zij nergens de regelmatige werking van éenen vasten, onwrikbaren wil tot één bepaald doel kan ontdekken; waar men voor haar oog, oorzaken en gevolgen, doel-

sinde en middelen, met angstvallige beschroomdheid tracht te verbergen; waar zij het stelsel, dat men volgt, te vergeefs tracht uit te vorschen, en waar zij niets ontwaart — dan besluiteloosheid.

Wanneer eenmaal een ander Hooft op den puin, waar het vermaarde Holland bloeide, de lotgevallen van het voormalige vaderland opteekent, in welke bewoordingen zal hij de droevige geschiedenis van onzen ondergang vermelden?

» De natie was getrouw, de hulpbronnen waren niet uitgeput, de redding was zeker; maar de regering was zwak; hare staatkunde was weifelend, en het vaderland viel.»

» Hostis habet muros: ruit alto a culmine Troja.»

VIRG.

Neen, er is geen beeld waarmede men de zwakheid naar waarde kan schetsen, welke de regering in alle hare handelingen aan den dag heeft gelegd. Te vergeefs denkt men aan Plinius, den koelen wijsgeer, den kalmen aanschouwer, terwijl een schrikbarend natuurverschijnsel allen eenen onvermijdelijken dood voorspelt. Te vergeefs herinnert men zich de magtelooze woorden van den Koning Canut tot de woedende, golven gerigt. Men heeft dan slechts een flauw beeld maar de levendige wezenlijkheid ziet men in het Koninklijk besluit hetwelk bepaalt, dat Antwerpen door onze krijgsmagt zal bezet blijven.

Het moet, het moet een einde hebben. De scheiding met België moet voltooid en geregeld worden. Ziedaar nu nog de eenige uitkomst, eene uitkomst die wij op den 8 September alreeds als de eenige hebben aangezien, en waarvan de regering toen nog de voor-

waarden had kunnen regelen. Van hoe vele euvelen had de regering ons kunnen bewaren?

Beschouwen wij nu de zaken in den stand waarop zij heden zijn. De regering heeft België bij tractaat kunnen ontruimen, zij verkoos liever daaruit te worden gedreven. Zij was toen in de mogelijkheid aan de Belgen als voorwaarde die ontruiming voor te stellen, helaas! nu betreft het *onze* haardsteden en altaren.

Er is tusschen Holland en België oorlog. Is die oorlog noodzakelijk? Is de beweeggrond redelijk? Is de vrede onmogelijk?

Ziedaar vragen, die de regering alreeds vóór meer dan eene maand zich zelve had moeten voorstellen, die zij zonder staats-commissiën had moeten beantwoorden, althans dadelijk na de blijde boodschap van 20 October, en welker beantwoording ons redden konde.

Is die oorlog noodzakelijk? Is de beweeggrond redelijk? Wel, waarvoor hebben wij gestreden? Was het om de Belgen te noodzaken, den Prins van Oranje te huldigen? Welke Hollander zoude daartoe zijnen arm hebben willen bieden? — Streden wij *voor* de scheiding? maar die werd gevorderd. Streden wij *tegen* de scheiding? maar die was onze wensch. Streden wij *om* de voorwaarden der scheiding? maar er is van voorwaarden geene lettergreep gesproken. Streden wij om het oproer te bedwingen? maar wat raakte ons een oproer op den vreemden bodem?

In gewone oorlogen, zijn de oorlogvoerende partijen gewoon, een manifest uit te geven, ten einde te bewijzen, dat zij, in spijt van alle bereidwilligheid tot minnelijke vereffening, tot den oorlog zijn gedwongen.

Inderdaad, wij kunnen alleen de volgende reden van

den oorlog aanvoeren: wij stredden, omdat de Brabanders niet, even als wij, wilden stilstaan en afwachten; wij verdedigden ons, omdat men ons aanviel; men viel ons aan, omdat wij in België bleven; wij bleven in België, omdat wij het niet wilden verlaten; wij wilden het niet verlaten, omdat er nog geen vrede was; er was geen vrede, omdat de partijen niet eens waren; de partijen waren het niet eens, omdat zij elkander geene voorstellen hadden gedaan; wij deden geene voorstellen, omdat wij niets wilden beslissen.

Men geloove niet, dat het onze bedoeling is, te hekelen. Hetgeen wij zeggen, is onze innige overtuiging, en is het, sedert lang. Wij moesten ons wapenen, omdat de ongelukkige gang, welken de regering volgde, den vijand eindelijk op onzen bodem moest brengen. Dit is de eenige reden, waarom ook wij de wapening hebben aangemoedigd. En nu, helaas! nu is eene algemeene wapening zonder uitzondering eene noodzakelijkheid; welligt is het eenige, ons beschoren, niet zonder eer te vallen.

Wij vragen met een bloedend hart: wat is de oorzaak, het doel, het uiteinde van dezen rampzaligen oorlog? En het antwoord is: de bescherming van onzen bodem, de beveiliging van onze bezittingen, de handhaving onzer onafhankelijkheid, de verdediging onzer vrijheid!

Niemand smeekt de godheid om deze zegenrijke uitkomsten vuriger dan wij; niemand is gereeder dan wij, om daarvoor alles, ook het leven op te offeren: maar wanneer wij eindelijk de zege hebben bevochten, wanneer wij eindelijk die roovers naar hun hol terug hebben gedreven, wat zullen wij dan doen? Den vrede sluiten! En waarom niet nu alreeds? Of wachten

wij op het congres, en moeten wij strijden, tot dat hetzelfde zijne laatste zitting zal hebben gesloten? — Of is de vrede onmogelijk? Vriendschap kan gedurende eeuwen tusschen Holland en België niet bestaan, maar indien ook vrede eene onmogelijkheid is, dan zal de eene natie, de andere moeten verdelgen? En voor die noodzakelijkheid heeft zich nog niemand verklaard.

Of is de vrede onmogelijk, omdat de eischen der vijanden overdreven zijn? Helaas! zij zullen het misschien worden, maar wien, wien behoort de schuld?

Zoolang eene onderhandeling de onmogelijkheid van eenen vrede op eerlijke en billijke voorwaarden niet heeft bewezen, is alle oorlog ongeoorloofd. Dit is het eerste beginsel van het regt der volken.

Of is het beneden de waardigheid onzer regering met rebellen te onderhandelen? Helaas! hebben wij de Antwerpsche proclamatiën van den vijfden en zeventienden dezer maand alreeds vergeten? Gave God, dat zij uit onzer aller geheugen waren uitgewischt! Dat wij vergeten konden, hoe diep een prins zich kan vernederen, — waar het eenen troon geldt.

Hopen en vertrouwen wij, dat de regering zich niet zal vernederen, wanneer wij den oorlog op *onsen* bodem moeten voeren!

Maar de Belgen zijn geene rebellen tegen de regering van Holland. Zij zijn *nu* onze openbare vijanden.

Inderdaad, onze eenige wettige reden voor den oorlog is de zucht tot eenen eerlijken en billijken vrede, en wij hebben ons sedert lang overtuigd gehouden, dat een staatsman, die het vertrouwen der beide vijandelijke natiën genoot en verdiende, den vrede spoedig zoude hebben kunnen daarstellen. Want allen waren omtrent

de eerste voorwaarde van den vrede — de volle en algeheele afscheiding — eensgezind. Allen hadden belang bij den vrede. Wij hadden sterke plaatsen, voor welker teruggave wij voordeelige voorwaarden konden bedingen. De vijftienjarige vereeniging had de sporen der vroegere grenspalen niet uitgewischt. Geldelijke geschillen waren vatbaar voor minnelijke vereffening, en geldelijke opofferingen beter besteed om den vrede te vestigen, dan om den oorlog te voeren. Hunne regeringsvorm was ons onverschillig, hunne overige belangen ons vreemd.

Maar wat heeft nu het ministerie gedaan, om den vrede te erlangen? Door welke mislukte poging kan het zich regtvaardigen, en het geplengde bloed en de verspilde schatten verantwoorden?

In eenen dubbelzinnigen staat tusschen vrede en oorlog, konden wij noch de zegeningen van den eersten genieten, noch den laatsten met kracht voeren; in beide ongelukkig, moesten wij de euvelen van eenen na-deeligen vrede, en van eenen verderfelijken oorlog, vereenigd torschen.

Het is vreemd aan onze bedoeling, den tijd met ijdele verwijtingen te verkwisten. Neen, maar het wordt tijd, dat wij de ziekte kennen, als de dood reeds nadert. Wij willen niemands gevoelens kwetsen, wij willen heelen, en dit kan hier niet zacht geschieden.

Wij willen, — en dit is het doel, waarmede wij de pen wederom opvatten, die wij met geestdrift hadden opgenomen en met verontwaardiging hebben nedergelegd, — wij willen de regering aantoonen, dat zij het aan zich zelve, aan ons, aan Europa verschuldigd is, een vast en krachtig stelsel aan te nemen, een stelsel

dat zich zelf regtvaardigt, een stelsel dat aller eenstemmige goedkeuring wegdraagt, een stelsel, dat den vrede bewerkt, of den oorlog wettigt, een stelsel, dat eenen ieder, hoe ook koel, laauw of onverschillig, tot geestdrift ontvonkt, een stelsel, dat ons eene heerlijke uitkomst of eenen roemrijken val verzekert.

Het is onmogelijk, den verloren tijd, met weifeling en werkeloosheid verspild, te herwinnen; maar het is nog niet te laat, een stelsel aan te nemen en getrouwelijk op te volgen. Nog is de vijand niet op Hollandschen bodem; want daar moet alle onderhandeling ophouden, en blijft geen ander stelsel overig, dan te sterven of te zegepralen.

De natie kent geen ander voorstel van wegen de regering aan het Brusselsche Bestuur tot nog toe gedaan, dan de aanvraag van den Prins van Oranje om eenen wapenstilstand, door den vijand beantwoord met de vordering eener algeheele ontruiming van België. Zoo deed men eenen onbillijken eisch in antwoord op een onaannemelijk voorstel. Inderdaad, het was een ongerijmd denkbeeld, eenen zegepralenden vijand op zijnen eigen grond voor te stellen, de wapenen te schorsen; het was niet minder ongerijmd, van eenen vijand die eenige sterkten heeft, te vorderen, dat hij dezelve zonder beding of vergoeding ontruime.

Het mislukken van deze poging levert dus volstrekt geen grond van overtuiging op, dat voorstellen van vrede zonder gevolg zouden blijven. Integendeel bestaan alle redenen, om eenen vrede als mogelijk te beschouwen. Allen hebben gelijkelijk belang bij den vrede, en de voorwaarden zijn eenvoudig.

Het Provisioneel Bestuur van Brussel heeft geen

titel van wettigheid, heeft geene waarborgen voor zijne duurzaamheid. Dit is mij, bij de mondelinge ontwikkeling mijner gevoelens, als eene bedenking tegenwerpen door mannen, welker meerdere kunde ik anders volgaarne huldige.

Maar mij schijnt dit toe, een grond te meer te zijn, waarop men de hoop op vrede kan bouwen. Immers daarom juist heeft het Provisioneel Bestuur belang bij den vrede, die denzelven ten minsten eenen schijn van wettigheid geeft; en, indien het zijn eigen belang raadpleegt, dan is de vrede, onder alle voorwaarden, voor hetzelfde wenschelijk.

Of moeten wij geenen vrede sluiten, moeten wij oorlog voeren, omdat het provisioneel Bestuur vastheid en wettigheid mist, en moeten wij ons bloed en onze schatten verspillen, tot dat, welligt eerst na vijftig jaren van wanorde en verwarring, België, onder een wettig gezag, tot rust en orde is teruggekeerd?

Al moesten wij nog op dit oogenblik de Belgen als rebellen beschouwen, en niet veeleer als roofzieke, woelige en bloeddorstige vijanden, ook dan is het algemeen belang van Holland de eerste wet der regering, en bestaat er geene reden waarom men niet zoude kunnen onderhandelen.

Wij verlangen, dat onze bedoelingen niet miskend worden: geene opoffering is zoo groot, of de Hollandsche natie moet dezelve gereedelijk brengen, om eenen *eervollen* vrede door eenen roemrijken oorlog te verkrijgen; maar geen oorlog zonder noodzakelijkheid, en bestaat er die noodzakelijkheid, zij wordt door het stelsel, dat wij voorstaan, ontegenzeggelijk bewezen, en daardoor de regering, voor het vaderland en voor

de wereld, geregtvaardigd, en de bedoelingen der Belgen ontdekt en ontmaskerd.

De Regering had, mijns oordeels, alreeds commissarissen naar het provisioneel bestuur van Brussel moeten zenden, om des needs op de volgende voorwaarden den vrede te sluiten:

Eerste Voorwaarde.

Algeheele afstand voor altijd van alle aanspraak op België, *voor zoo verre de geheele dynastie van Oranje betreft.*

Deze opoffering is van zoo geringe waardij, dat zij den naam nauwelijks mag dragen. Doch zoo gering de opoffering is, zoo groot en gewichtig is het voordeel, hetwelk dezelve voor de leden van het provisioneel bestuur oplevert, die daardoor in hun bewind worden bevestigd.

Tweede Voorwaarde.

Het regt der Belgen, *(voor zoo verre en de Dynastie van Oranje, en het Koningrijk Holland betreft,)* volkomen erkend, om hunne eigene zaken naar willekeur te regelen.

Derde Voorwaarde.

De oude grenzen hersteld.

Indien over deze voorwaarde geschil mogte bestaan, deszelfs beslissing overgelaten aan de decisie van twee vreemde mogendheden, door de partijen te kiezen, (b. v. door België Frankrijk, door Holland Engeland) met regt om eene derde mogendheid te assumeren.

Vierde Voorwaarde.

De oude nationale schuld van Holland en België vóór 1815 blijft voor rekening der oorspronkelijke schuldenaren; sedert 1815 gelijkelijk gedeeld, onder aftrek nogtans van de kosten der Belgische vestingen, die voor Belgische rekening blijven, en die van de coloniën voor Hollandsche rekening.

Ingeval hieromtrent geschil mogte ontstaan, worde hetzelfde als voren door arbitrale decisie beslist.

Vijfde Voorwaarde.

Uitwisseling der gevangenen.

Zesde Voorwaarde.

De vrije Schelde.

Indien deze voorwaarden aangenomen wierden, dan is Holland gered. Rust, vrede en vertrouwen keert in ons midden terug. Onze vrijheid en onafhankelijkheid is gewaarborgd. Onze welvaart van alle hinderpalen bevrijd. — Worden zij geweigerd, dan zijn de bedoelingen der Belgen voor geheel Europa ontmaskerd, en dan beginne de kamp voor vrijheid en onafhankelijkheid, waarin wij door de regtvaardigheid onzer zake, door de morele en materiële krachten der geheele natie, ja dan zeker, na het verwerpen van zoo billijke voorstellen, door Europa zouden worden gerugsteund.

Maar daarom behoort ook de regering met de grootste openlijkheid te handelen. Deze poging behoort dadelijk ter kennis van de geheele natie te worden gebracht. Het antwoord van het provisioneel Bestuur, ingeval van weigering, behoort aan geheel Europa te worden geopenbaard.

En wie is er dan, die niet zijn leven en zijne bezittingen veil zal hebben, voor de regering, wier bedoelingen niemand *alsdan* zal kunnen miskennen, — tegen de Belgen, wier heerschzuchtige plannen *alsdan* ontmaskerd zijn, — voor zijne eigene vrijheid, die *alsdan* onmiddellijk bedreigd wordt?

Dan heeft de oorlog eene wettige oorzaak en een bepaald doel, de weifelende onzekerheid en de schoorvoetende gang der regering een einde, het vertrouwen der natie eene steun, en het Brusselsche Bestuur de geheele verantwoordelijkheid.

Die onderhandeling van de zijde der regering kan dus geene nadeelige gevolgen hebben, maar zij kan het vaderland door den vrede redden, of in den oorlog doen zegevieren!

Eindigen wij met de onsterfelijke woorden van CICERO, door den grooten redenaar tot den *Senaat* gerigt, toen een *Catilina* het vaderland bedreigde:

» *Quapropter de summa salute vestra, populi que Romani, patres conscripti, de vestris conjugibus ac liberis, de aris ac focus, de fanis ac templis, de totius urbis tectis ac sedibus, de imperio, de libertate, de salute Italiae, deque universa republica, decernite diligenter, ut instituistis, ac fortiter!*»